

Ehdotus neuvoston suositukseksi tietämyksen hyödyntämisen ohjaavista periaatteista

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 9.8.2022 ehdotuksen neuvoston suositukseksi tietämyksen hyödyntämisen ohjaavista periaatteista. Neuvoston puheenjohtaja on ilmoittanut tavoitteeksi laatia tiedonannosta neuvoston päätelmät hyväksyttäväksi 2.12.2022 pidettävässä kilpailukykyneuvoston kokouksessa.

Suomen kanta

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti neuvoston tietämyksen hyödyntämistä koskeviin ohjaaviin yleisiin periaatteisiin. Näitä voidaan pitää hyvänä ja tarpeellisena päivityksenä ja kehitysaskelena vuonna 2008 komission antamaan aiempaan vastaavaan suositukseen.

Suomi tukee komission ehdotusta laajentaa soveltamisala kattamaan koko tutkimus- ja innovointiekosysteemi ja sen toimijat. Lisäksi Suomi kannattaa toimia, joilla edistetään kaikkein toimijoiden mahdollisuuksia hyötyä tutkimustoiminnan tuloksista mahdollisimman laaja-alaisesti. Tietämyksestä tulee synnyttää yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa siten, että eri osa-alueiden ja alojen välille luodaan yhteyksiä ja tietoa ja tutkimustuloksia muutetaan kestäviksi tuotteiksi ja ratkaisuiksi, jotka hyödyttävät yhteiskuntaa muun muassa taloudellisen vaurauden, ympäristöhyötyjen, hyvinvoinnin ja paremman poliittisen päätöksenteon muodossa.

Suomi pitää kannatettavana, että suosituksissa korostetaan tietoisuuden lisäämistä, parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja vertaisoppimista, jolloin voidaan parantaa tutkimustulosten hyödyntämistä kaikissa jäsenvaltioissa ilman oikeudellisesti sitovia säännöksiä.

Suomi pitää tärkeänä periaatetta, jonka mukaan valtion rahoittamassa tutkimus- ja innovointitoiminnassa otetaan huomioon tutkimus- ja innovointitoiminnan tuottaman aineettoman omaisuuden mahdollisimman laaja yhteiskunnallinen käyttö ja hyödyntäminen ja kaikkien ekosysteemin toimijoiden osallistuminen. Samoin eri sektorien välistä liikkuvuutta ja yhteistyötä on tärkeä edistää eri tavoin kuten myös innovaatiotoiminnan kannustimia ja niiden saatavuutta.

Suomi kannattaa, että kehitetään laajasti motivoiva, asianmukainen ja oikeudenmukainen kannustinjärjestelmä ja varmistetaan, että nämä kannustimet ovat kaikkien tutkimus- ja innovointiekosysteemin toimijoiden saatavilla. Kannustimien tulee olla motivoivia ja ulottua kaikkien innovaatiota kehittävien ja kehittämistä tukevien saatavilla.

Suomi pitää tärkeänä määritellä, panna täytäntöön ja julkistaa aineettoman omaisuuden hallinnointia koskevat politiikat ja käytännöt kaikissa tietämyksen hyödyntämiseen osallistuvissa organisaatioissa.

Suomi katsoo, että aineettoman omaisuuden tehokas hallinnointi avoimen tieteen ja innovoinnin prosesseissa on myös tärkeä ja kannatettava suositus.

Suomi kannattaa, että tutkimustulosten hyödyntämiseen kannustetaan erilaisin keinoin jo tutkimushankkeiden alkuvaiheessa. Tämän rinnalla tulisi kehittää vastaavia valmiuksia julkisyhteisöissä, kuten kaupungeissa ja yrityssectorilla.

Suomi kannattaa sitä, että korkeakouluja ja julkisia tutkimusorganisaatioita kannustetaan yhdistämään resurssejaan, asiantuntemustaan, tietojaan ja infrastruktuuriaan eri tieteenalojen, maiden ja alueiden välillä, jotta voidaan edistää vertaisoppimiskäytäntöjä.

Suomi katsoo, että mittareita kehitettäessä ja yhtenäistettäessä tulisi laittaa erityistä painoa niiden yksikäsitteisyyteen, merkitykseen ja vaikutukseen tietämyksen laaja-alaisen hyödyntämisen seurannan, arvioinnin ja kehittämisen näkökulmista. On myös tärkeää, että arviointiin käytettävät seuranta- ja arviointikäytännöt ovat monialaisia ja että niissä otetaan huomioon olemassa kaikenlaiset hyödyt eri sidosryhmille ja kokonaisvaltaisesti erilaiset tietämyksen hyödyntämisen tulokset.

Suomi pitää hyvänä ehdotuksena, että tietämyksen hyödyntämisen ohjaavia periaatteita tuetaan myöhemmin laadittavilla käytännösäännöillä, joissa annetaan tutkimus- ja innovointiekosysteemin toimijoille yksityiskohtaisempia ohjeita.

Suomi katsoo, että näitä suosituksia olisi hyvä tarkastella ja päivittää myös jatkossa, jotta EU:n tietämyksen hyödyntämisen tuki ja ympäristö pysyisi kilpailukykyisenä ja tehokkaana. Ehdotetuilla suosituksilla voi olla pitkäaikainen myönteinen vaikutus EU:n kilpailukykyyn ja EU-tason huoltovarmuuteen. Lisäksi tietämyksen hyödyntämisen toimijat, menetelmät ja toimintaympäristö kehittyvät nopeasti.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 9.8.2022 ehdotuksen neuvoston suositukseksi tietämyksen hyödyntämisen ohjaavista periaatteista, joiden tavoitteena on lisätä tiedon yhteiskunnallista ja taloudellista arvoa sekä muuttaa tieto- ja tutkimustulokset kestäviksi tuotteiksi ja ratkaisuuksi. Euroopan tutkimus- ja innovointisopimuksesta 26. marraskuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa myös todetaan, että tietämyksen hyödyntäminen on yksi eurooppalaista tutkimusalueetta (ERA) tukevan yhteisen toiminnan prioriteettialoista.

Ehdotetulla suosituksella korvattaisiin vuonna 2008 annettu komission suositus, ja niissä keskitytään perinteisen tietämyksen siirron lisäksi tutkimus- ja innovointi-investointien arvon kestävään lisäämiseen laaja-alaisesti.

Tietämyksen hyödyntäminen perustuu eri lähteisiin ja kanaviin, ja siihen osallistuvat kaikki tutkimus- ja innovointiekosysteemin toimijat ja niiden osaamis pääoma. Ohjaavilla periaatteilla myös autetaan paikkaamaan tietämyksen hyödyntämisessä olevia puutteita eri jäsenvaltioissa ja varmistamaan, että kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset voivat hyötyä paremmin tutkimuksen ja innovoinnin tuloksista.

Tämä ehdotus neuvoston suositukseksi mahdollistaa yhteisen kannan EU:n tietämyksen hyödyntämisen parantamista koskevista poliittisista periaatteista ja toimenpiteistä ilman oikeudellisesti sitovia säännöksiä. Tietämyksen hyödyntämisen ohjaavilla periaatteilla tuetaan useita eurooppalaisia strategioita: Euroopan teollisuusstrategiaa, EU:n teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa toimintasuunnitelmaa, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, EU:n standardointia koskevan strategia, eurooppalaista innovaatio-ohjelmaa, Euroopan datastrategia, eurooppalainen yliopistostrategia, Euroopan osaamisohjelmaa ja tieteellisen tiedon saatavuus. Tiedon valorisaation vahvistaminen on välttämätöntä, jotta vihreässä ja digitaalisessa muutoksessa syntyviin globaaleihin haasteisiin ja mahdollisuuksiin kehitetään ja toimeenpannaan nopeasti uusia ratkaisuja. Arvioiden mukaan esimerkiksi puolet maailmanlaajuisista CO₂-päästövähennyksistä vuoteen 2050 mennessä tulee demonstraatio - tai prototyyppivaiheissa olevista teknologioista.

Tki-toiminnasta syntyvän aineettoman omaisuuden arvon hyödyntäminen edellyttää, että niitä tuottavat organisaatiot hallinnoivat laaja-alaisesti sekä oikeudellisesti suojatavaa aineetonta omaisuutta (patentit, tekijänoikeudet, tavaramerkit jne.) että muuta aineetonta omaisuutta (esim. data, osaaminen, prototyypit, prosessit, käytännöt, teknologiat, keksinnöt, ohjelmistot jne.). Ohjaavissa periaatteissa suositellaan myös johtamisstrategioiden kehittämistä ja osaamisen edistämistä aineettoman omaisuuden täysimääräiseksi hyödyntämiseksi. Lisäksi ohjaavissa periaatteissa tuetaan ja kannustetaan keräämään, jakamaan ja käyttämään mittareita toimijoiden kokonaisvaltaisen suorituskyvyn ja oppimisen parantamiseksi.

Komission luonnoksessa ehdotetaan jäsenvaltioille toimia seuraavilla aloilla:

- Tietämyksen hyödyntäminen tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa
- Taidot ja valmiudet
- Kannustinjärjestelmä
- Aineettoman omaisuuden hallinnointi
- Merkityksellisyys julkisissa rahoitusjärjestelmissä
- Vertaisoppiminen
- Mittarit
- Seuranta ja arviointi

Ohjaavat periaatteet kytkevät myös jatkossa kaikki relevantit toimijat tutkimus- ja innovaatioekosysteemiin ja kattavat koko tutkimuksesta ja innovaatioista syntyvän henkisen omaisuuden.

Kaikkia ohjaavia periaatteita on sovellettava siten, että otetaan huomioon mahdollisimman laaja yhteiskunnallinen käyttö, mukaan lukien vaikutus kestävään yhteiskuntaan, tutkimus- ja innovointitoiminnan ulkoisten häiriöiden torjuntaa koskevien EU:n suuntaviivojen mukaisesti.

Ehdotettu neuvoston suosituksen hyväksyminen liittyy uuden eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toimeenpanoon. Tietämyksen hyödyntämistä ohjaavien periaatteiden kehittämistä ehdotettiin komission syyskuussa 2020 antamassa tiedonannossa ”uudesta tutkimus- ja innovaatiotoiminnan ERA:sta”, näiden periaatteiden kehittäminen sisällytettiin ERA-politiikan ohjelmaan vuosille 2022–2024. Ohjaavat periaatteet on valmisteltu jäsenmaiden ja komission asiantuntijoiden välisenä yhteistyönä.

Tietämyksen hyödyntämistä ohjaavia periaatteita on tarkoitus tukea myöhemmin laadittavilla toimeenpanosäännöllä, joista kaksi ensimmäistä koskevat immateriaalioikeuden älykästä käyttöä ja standardointia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT-sopimus, 182 artiklan 5 kohta ja 292 artikla. SEUT-sopimuksen 292 artiklan mukaisesti neuvosto voi antaa suosituksia.

Neuvoston suositus ei ole oikeudellisesti sitova.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU20, tutkimus- ja innovaatiojaosto, kirjallinen menettely 20.9 – 30.9.2022

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotus ei sisällä vaikutustenarviointia. Ehdotus on kuitenkin komission tiedonannossa "Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten" määritelty toimi, ja siinä hyödynnetään runsaasti analyysityötä ja näyttöä, jotka tukevat uutta eurooppalaista tutkimusaluetta. (komission tiedonantoon "Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten" liittyvä vuonna 2020 annettu komission yksiköiden valmisteluasiakirja). Valmisteluasiakirjassa todetaan, että tietämyksen tehokkaampi hyödyntäminen edellyttää siirtymistä kokonaisvaltaisempaan lähestymistapaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2022) 391 final, komission ehdotus neuvoston suositukseksi

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@gov.fi, puh. +358 29 504 7218
 Harri Länsipuro TEM, harri.lansipuro@gov.fi, puh +358 29 504 7305
 Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. +358 29 533 0147

VAHVA-tunnus

EU/1106/2022

Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite